

اصطلاحات تجاری و اقتصادی

مسعود طارم سری

Temporary Importation

ورود موقت

Temporary admission

قبول موقت

روشی است گمرکی که طبق آن کالا به منظوری خاص
و برای مدتی معین با معافیت از کلیه حقوق متعلق به ورود
قطعی وارد کشور می شود.

برای ورود موقت در قالب یکی از موارد یاد شده نگنجد، امکان ورود موقت آنها به کشور وجود ندارد، مگر اینکه در قراردادهای بین‌المللی که ایران طرف آنهاست، توافقی در مورد ورود موقت کالا به منظورهای دیگر به عمل آمده باشد. به موجب همین مقررات، مدتی که کالاهای مورد بحث اجازه دارند در کشور باقی بمانند توسط گمرک و با توجه به منظور صاحب کالا از ورود آنها تعیین

توضیحات: طبق مقررات گمرکی ایران کالاهای خارجی موضوع ورود موقت تنها می‌توانند به منظور شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی، تعمیر و تکمیل یا عکسبرداری هوایی و انجام مطالعات علمی و فنی پذیرفته شوند. به علاوه، وسایل نقلیه و کانتینرها نیز می‌توانند موقتاً وارد کشور گردند. ورود موقت احشام برای تعلیف نیز طبق همین روش گمرکی امکانپذیر است. بدین ترتیب چنانچه کالاهای مورد نظر

می‌شود. همچنین برای وادار ساختن صاحب کالا به ایفای تعهدش درخصوص اعاده آنها به خارج از کشور ظرف مدتی که گمرک در هر مورد تعیین می‌کند، کلیه حقوق متعلق به ورود قطعی کالاها به صورت سپرده نقدی یا ضمانت نامه بانکی اخذ می‌شود البته مبلغ سپرده نقدی یا ضمانت نامه بانکی بسته به نوع کالا (مجاز، مجاز مشروط، غیر مجاز و ممنوع الورد) و همین طور منظور صاحب کالا از ورود موقت آن تفاوت دارد و حتی در مواردی نیز صاحب کالا از پرداخت سپرده نقدی یا ارائه ضمانت نامه بانکی معاف است. البته در هر حال پس از اینکه کالا به عنوان ورود موقت پذیرفته شد هیچ‌گونه حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارضی به آن تعلق نمی‌گیرد، ولی صاحب کالا باید هزینه‌های گمرکی کالا را پردازد. البته در بعضی از کشورها به جای اخذ سپرده نقدی یا ضمانت نامه بانکی روش دیگری برای تضمین اعاده کالا به خارج معمول است که طبق آن از واردات موقت کلیه حقوق متعلق به ورود به طور قطعی وصول می‌گردد ولی به هنگام خروج این کالاها از کشور وجوه دریافتی به صاحب آنها مسترد می‌شود.

کالاهایی که برای هریک از منظورهای پیش‌بینی شده در مقررات گمرکی کشور به

طور موقت پذیرفته می‌شوند تابع تشریفات خاص به شرح زیر می‌باشند:

۱- ورود موقت کالاهای خارجی به منظور شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی، تعمیر یا تکمیل:

تشریفات ورود موقت کالا جهت عرضه در نمایشگاه‌های بین‌المللی یا تعمیر و تکمیل بسته به نوع آن متفاوت است. ورود موقت کالاهایی که ورود قطعی آنها مجاز باشد، بلامانع بوده و نیازمند اخذ هیچ‌گونه مجوزی نیست، در مورد کالاهایی که طبق مقررات عمومی صادرات و واردات یا تصویب نامه‌های مخصوص غیر مجاز یا مجاز مشروط شناخته شده باشند، اداره کل گمرک می‌تواند اجازه ورود موقت صادر کند. اما ورود موقت کالاهایی که به موجب قوانین یا شرع مقدس اسلام ممنوع‌الورد هستند، موقوف به کسب اجازه دولت در هر مورد خواهد بود.

به منظور ورود موقت کالا، صاحب آن باید اظهار نامه مربوطه را در دو نسخه تنظیم و در آن تعهد کند که کالا را ظرف مدتی که گمرک در پروانه ورود موقت تعیین می‌کند از کشور خارج سازد. صدور پروانه مزبور مستلزم اخذ سپرده به شرح زیر است:

الف - در مورد کالاهای مجاز که موقتاً وارد کشور می‌گردند، مبلغی معادل حقوق

گمرکی، سود بازرگانی و عوارضی که به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد به علاوه حداکثر جریمه احتمالی، نقداً و یا با ضمانت نامه بانکی، البته چنانچه کالاهای موضوع ورود موقت مربوط به مؤسسات دولتی باشند، تعهد ذیحساب آن مؤسسه به جای سپرده نقدی یا ضمانت‌نامه بانکی پذیرفته می‌شود. در مورد عرضه کالاهای خارجی در نمایشگاههای بین‌المللی نیز تعهد سفارتخانه‌ها یا نمایندگیهای سیاسی دولت متبوع عرضه‌کننده خارجی در صورت تأیید و گواهی وزارت امور خارجه، به عنوان تأمین قابل قبول است.

ب- در مورد کالاهای ممنوع‌الورود، غیر مجاز یا مجاز مشروط میزان سپرده در هر مورد از طرف اداره کل گمرک تعیین می‌گردد.

پس از بازرسی کالای وارده برای عرضه در نمایشگاه یا تعمیر و تکمیل، بر روی بسته‌ها یا محتویات آنها پلمب گمرک یا هر نوع علامت دیگری که برای تشخیص کالا در موقع خروج لازم باشد، الصاق می‌گردد. بنابراین طبق مقررات گمرکی کالای موضوع ورود موقت در همه احوال باید قابل شناسایی باشد. البته اگر اداره کل گمرک در مرحله ورود کالا تشخیص دهد که عملیات تعمیر یا تکمیل مستلزم تغییر

شکل کالا و از بین رفتن پلمبها یا علامتهای دیگر بوده و در نتیجه شناسایی کالا به هنگام اعاده به خارج مشکل یا غیر ممکن باشد، می‌تواند از قبول چنین کالایی به عنوان ورود موقت خودداری ورزد یا چنانچه لازم بداند، عملیات تعمیر و تکمیل را تحت نظارت خود قرار دهد. در چنین صورتی هزینه نظارت بر عهده صاحب کالا خواهد بود.

صاحب کالا با در اختیار داشتن پروانه ورود موقت می‌تواند کالاها را با پلمبها یا علامتهای گمرکی وارد کشور کند. مدت پروانه ورود موقت برای شش ماه قابل تمدید است، مشروط بر اینکه صاحب کالا قبل از انقضای مهلت اولیه، تقاضای تمدید را کتباً تسلیم گمرک صادرکننده پروانه کرده باشد. برای تمدید مجدد پروانه اجازه اداره کل گمرک لازم خواهد بود.

هرگاه صاحب کالا بخواهد کالاهایی را که برای عرضه در نمایشگاه یا تعمیر و تکمیل موقتاً وارد کشور کرده است بفروشد یا به مصرف قطعی برساند باید قبل از انقضای مدت اعتبار پروانه، درخواستی کتبی مبنی بر ابطال پروانه ورود موقت به گمرک داده و اظهارنامه ورود قطعی را تنظیم و تشریفات مربوطه را انجام دهد. حقوق متعلق به واردات قطعی از محل

سپرده پرداختی وصول می‌گردد و مازاد سپرده به صاحب کالا مسترد یا کسری احتمالی از وی اخذ می‌شود. البته چنانچه کالا غیر مجاز یا مجاز مشروط باشد باید مجوزهای قانونی مربوط جهت وارد کردن کالا اخذ گردد.

چنانچه ورود قطعی کالا مطرح نباشد، صاحب کالا موظف است حداکثر تا انقضای مدت تعیین شده در پروانه ورود موقت، کالا را از کشور خارج کند. برای اعاده کالا به خارج نیز لازم است که وی اظهارنامه خروج مجدد را در دو نسخه تنظیم و کالا را برای بازرسی تسلیم گمرک کند. در صورتی که مدت پروانه منقضی نشده و علامتها و پلمبها دستگاری نشده باشد، پروانه برگشت در دو نسخه صادر و یک نسخه به صاحب کالا تسلیم و نسخه دیگر به سوش (ته برگ) پروانه اولی منضم می‌گردد. سپرده تودיעی نیز به صاحب کالا مسترد می‌شود. اما اگر به هنگام مراجعه صاحب کالا برای خروج آن، مدت تعیین شده در پروانه منقضی شده باشد یا در موقع اعاده کالا به خارج پلمبها یا علامتهای دیگر از بین رفته باشد (به استثناء مواردی که تعمیر یا تکمیل تحت نظارت گمرک صورت می‌گیرد)، در صورتی که از بین رفتن پلمبها یا علامتهای الصاقی عمدی بوده و در

نتیجه تطبیق کالا با مشخصات مذکور در پروانه ورود موقت مقدور نباشد، سپرده تودיעی به نفع دولت ضبط و نسبت به کالا طبق مقررات صادرات رفتار خواهد شد، زیرا با ضبط سپرده در واقع ورود کالا جنبه قطعی می‌یابد و بنابراین خروج آن از کشور تابع مقررات صادرات است. البته اگر تأخیر در خروج کالا حداکثر تا یک ماه مبتنی بر عذر موجهی بوده باشد، ممکن است سپرده تودיעی با اجازه اداره کل گمرک پس از دریافت جریمه، مسترد گردد.

در صورتی که صاحب کالا ظرف مدت تعیین شده برای اعاده کالا به خارج مراجعه ننماید، گمرک مربوطه خود رأساً در مورد کالای مجاز اظهارنامه ورود قطعی را تنظیم و با صدور پروانه ورود قطعی حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض و جریمه احتمالی را از محل سپرده برداشت می‌کند. در مورد کالاهای غیر مجاز و مجاز مشروط و ممنوع‌الورود نیز طبق ترتیباتی که اداره کل گمرک یا دولت برای این نوع کالاهای بسته به مورد، مقرر می‌دارد عمل خواهد شد.

۲- ورود موقت دستگاههای فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی و مطالعات علمی یا فنی:
این نوع دستگاهها به دلایلی ممکن است به

طور موقت وارد کشور شوند و نیازی به ورود قطعی آنها نباشد. ورود موقت دستگاههای فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی و همین طور دستگاههای لازم برای انجام مطالعات علمی و آموزشی و تربیتی و فنی و نقشه برداری و یا وسایل راهسازی و سدسازی و اسکله سازی و هرنوع ساختمان و تعمیرات و خاک برداری و لوازم نصب و سوار کردن کارخانجات تأسیسات صنعتی و نظایر آن و همچنین لوازم یدکی و وسایل تعمیر آنها از لحاظ تنظیم و تسلیم اظهارنامه ورود و خروج و ارزیابی گمرکی و اخذ سپرده و نحوه واریز تابع همان شرایطی است که برای ورود موقت کالاهای خارجی جهت شرکت در نمایشگاههای بین‌المللی یا تعمیر و تکمیل ذکر گردید، مضافاً اینکه ورود دستگاههای فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی اجازه نیروهای انتظامی را لازم خواهد داشت.

مدتی که برای اعاده وسایل و دستگاههای مورد بحث تعیین می‌گردد ششماه خواهد بود ولی در صورت تقاضای صاحب کالا اداره کل گمرک می‌تواند این مدت را تمدید کند. چنانچه پس از انقضای مدت مقرر این وسایل از کشور خارج نشوند یا صاحب کالا بخواهد با کسب مجوز آنها را به طور قطعی وارد کند، حقوق گمرکی،

سود بازرگانی و عوارض متعلق به آنها بر خلاف کالاهایی که برای شرکت در نمایشگاهها یا تعمیر و تکمیل موقتاً وارد کشور می‌شوند، باید براساس وضع حال این وسایل و با توجه به فرسودگی آنها، طبق مقررات زمان ورود محاسبه و از محل سپرده برداشت شوند و مازاد سپرده به صاحب کالا مسترد گردد. همچنین ورود موقت وسایل مورد بحث مانع استفاده از آنها نبوده و می‌توان از این دستگاهها تا آن حد که به صورت کالاهای اسقاطی درآیند استفاده کرد، تنها به این شرط که هنگام اعاده به خارج قابل تشخیص باشند.

از این لحاظ نیز ترتیبات ناظر بر ورود موقت دستگاههای فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی و مطالعات علمی یا فنی با کالاهای گروه قبلی تفاوت دارد که در آن استفاده از کالا اجازه داده نمی‌شود مگر اینکه با رعایت ضوابط بطور قطعی وارد کشور گردد.

۳- ورود موقت وسیله نقلیه و کانتینر:

قطار و هواپیماهای خارجی که به طور منظم بین ایران و کشورهای دیگر حرکت می‌کنند در ورود به کشور از لحاظ مقررات گمرکی بین‌المللی به عنوان ورود موقت تلقی می‌شوند، لکن تشریفات گمرکی مربوط به ورود موقت از لحاظ تنظیم

اظهارنامه و تودیع سپرده یا ضمانت نامه بانکی ضروری نبوده و اجرا نمی‌شود و فقط به دریافت اظهارنامه اجمالی یا فهرست کل بار (مانیفست) که شرکت حمل و نقل مربوط در هر مسافرت برای محمولات خود به گمرک ارائه می‌دهد و مشخصات وسیله نقلیه مربوط نیز در آن منعکس است، اکتفا می‌شود.

سایر وسایل نقلیه موتوری، غیر موتوری و حتی چهارپایان که با محموله خود وارد کشور شده و این محموله را در اولین گمرک ورودی تخلیه و مراجعت می‌کنند به عنوان ورود موقت پذیرفته می‌شوند. در تشریفات گمرکی نیز به اظهارنامه اجمالی که تسلیم گمرک می‌گردد و مشخصات وسیله نقلیه در آن منعکس است، بسنده می‌شود. اما اگر این وسایل از اولین گمرک مرزی مراجعت نکرده با محموله خود به طرف داخل حرکت کنند، برای وسیله حمل کالا نیز همانند خود کالا، تنظیم اظهارنامه ورود موقت در دو نسخه و تودیع سپرده یا ضمانت نامه بانکی به میزانی که قبلاً ذکر شد، ضروری خواهد بود. وسایل نقلیه شخصی و سایر وسایل نقلیه بدون بار نیز به همین ترتیب به عنوان ورود موقت پذیرفته می‌شوند.

علاوه بر وسایل نقلیه، ورود کانتینر که

برای حمل کالا از آن استفاده می‌شود و در عین حال قابل انتقال از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر بویژه در حمل مرکب است، تابع تشریفات ورود موقت بوده، مستها نیازی به تودیع سپرده نقدی یا ضمانت نامه بانکی نیست و تنها به اخذ تعهد کتبی از شرکت حمل و نقل مربوط اکتفا می‌گردد.

۴- ورود موقت دام که به منظور تعلیف موقتاً وارد کشور می‌شوند:

دولت به منظور کمک به مرزنشینان اجازه داده است که در صورت عمل متقابل، ساکنین مرزی کشورهای همسایه احشام خود را برای استفاده از مراتع موقتاً وارد کشور نمایند. از نظر مقررات گمرکی دامهایی که بدین منظور وارد می‌شوند و همین طور نتایج آنها در مدت تعلیف از پرداخت حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض معاف هستند. امروزه اهمیت این نوع ورود موقت در مقایسه با انواع پیش گفته ناچیز است.

با توجه به مراتب فوق، تشریفات مربوط به ورود موقت طبق مقررات داخلی کشور پیچیده و طولانی است. این تشریفات محدود کننده کم و بیش در مقررات سایر کشورها نیز وجود دارد. دولتها به منظور تسهیل و متحدالشکل کردن مقررات ناظر بر

ورود موقت و کمک به توسعه مراودات اقتصادی، بازرگانی، علمی و فرهنگی یا گسترش جهانگردی، کنوانسیونهای گمرکی چند جانبه زیادی را در زمینه‌های مورد نظر ساخته‌اند. این کنوانسیونها امروزه عمده هدفهای دولت‌ها را از ورود موقت کالا تحت پوشش قرار می‌دهند. برخی از این کنوانسیونها که ایران نیز به آنها ملحق شده عبارتند از: کنوانسیون گمرکی راجع به تسهیلات ورود موقت کالا برای نمایش یا استفاده در نمایشگاهها، بازارهای مکاره، گردشماآیی‌ها و دیگر موارد مشابه: کنوانسیون گمرکی در زمینه ورود موقت تجهیزات حرفه‌ای: کنوانسیون گمرکی درباره ورود موقت وسایل نقلیه شخصی: کنوانسیون گمرکی مربوط به ورود موقت لوازم بسته بندی، کنوانسیون گمرکی درخصوص تسهیلات گمرکی برای جهانگردان: کنوانسیون بین‌المللی گمرکی ورود موقت وسایل تعلیم و تربیت. در هریک از این کنوانسیونها ترتیبات ورود موقت مشخص شده است. ورود موقت کالاهای موضوع کنوانسیونهای مربوط به کالاهای نمایشگاهی و تجهیزات حرفه‌ای با درخواست دفترچه (کارنه)

(آ.ت.آ) صورت می‌گیرد. وسایل نقلیه مشمول کنوانسیون ورود موقت وسایل نقلیه شخصی، برحسب مورد با استفاده از «کارنه دو پاساژ» *Carnet de Passage* یا دفترچه‌های «تریپتیک» *Triptyque* و «دیپتیک» *Diptyque* وارد کشور می‌شوند. در سایر کنوانسیونها نیز ترتیبات ویژه‌ای برای ورود موقت در نظر گرفته شده است. در تمام کنوانسیونهای فوق، برای ورود موقت کالا نیازی به سپردن وجه نقد یا سایر تضمینات از طرف صاحب کالا یا مؤسسه حمل و نقل نیست و همین قدر کافی است که کالا طبق شرایط مقرر در هریک از آنها ظرف مدت تعیین شده از کشور خارج گردد (البته برای تحقق این منظور تضمینات بین‌المللی لازم پیش بینی شده است). با اجرای این ترتیبات قراردادی که عمدتاً به ابتکار شورای همکاری گمرکی *CCC* فراهم شده و کشورهای زیادی نیز به آنها پیوسته‌اند، دولتهای متعاقد به عوض اجرای مقررات داخلی خود در مورد ورود موقت، مقررات ویژه هریک از این قراردادها را که به مراتب سهل تر است، در این خصوص به اجرا خواهند گذاشت.

* * *